

R a p p o r t

om tokt med M/S "Helland-Hansen" 2.-28.april 1959 i norske kyst- og bankfarvann.

av

Kr.Fr.Wiborg.

Toktet startet fra Bergen 2.april 1959. Toktleder var Kr.Fr. Wiborg, og som assistenter deltok konstruktør F.Kjellstrup-Olsen, stipendiat Ulf Lie og stud. real. O.Grahl Nielsen. Fører av fartøyet var kaptein Hauge.

Formålet med toktet var å ta en rekke snitt med håvtrekk og hydrografi fra kysten og utover egga fra Vikingbanken til Andenes for å klarlegge fordelingen av egg og yngel av de kommersielle fiskearter, spesielt sild og hyse.

Snitt og stasjoner fremgår av vedlagte kart.

På hver stasjon ble det med meterhåv 0/100 tatt vertikaltrekk 100-0 m og et 10 minutters horisontaltrekk i overflaten. I siste del av toktet ble det dessuten tatt trekk med Clarke-Bumpus planktonsamler i de øverste 25 m. Det var også planlagt å bruke fullfartshåven eller "kanonhåven", men på grunn av båtens innredning var det vanskelig å få gjort uten å innskrenke det øvrige arbeide, så en måtte sløyfe dette redskap. Fra Hellisøy fyr og 10 mil utover fant en nyklekket sildeyngel, opptil 32 larver pr. vertikaltrekk. På Vikingbanken var der egg og yngel av sei. På grunn av været ble en liggende her i 12 timer og fortsatte så nordover til Tampen. Her fikk en store mengder med sei-yngel, tildels ganske stor, i horisontaltrekkene om natten, litt sildeyngel, og 2 ålelarver på 81 og 72 mm. Det blåste igjen opp til kuling, så en måtte sløyfe ytterste stasjon på snittet inn mot Stadt. Ca 12. n.mil vest av Stadt fant en sildeyngel, og like ved Stadt var der større mengder med nyklekt sildeyngel. Det samme var tilfelle langs kysten nordover til Sklinnabanken, men det ble ikke funnet sildeyngel utenfor 400 m-koten.

I Breisundet ved Alesund var der mye egg, sannsynligvis av torsk, likeså i leden like nord for Rørvik. Egg av sei forekom også, og på egga utenfor Frøyabanken fikk en enkelte større sei-yngel, som antakelig var drevet dit fra Tampen.

Som et kuriosum kan nevnes at en av dekkfolkene natt til 8.april fant en prikkfisk, Myctophum glaciale, på dekket. Den må være blitt skylt ombord av en bølge. Normalt lever prikkfisken på dypere vann, men kan gå opp i overflaten om natten.

Fra Bremstein fyr gikk en 240 n. mil mot NW, 160 n.mil mot nord, og 240 n.mil mot SO inn mot yttersiden av Lofoten og tok ialt 34 stasjoner med hydrografi og planktontrekk. Endel hyseegg ble funnet på det sydligste snittet fra eggakanten og utover til 4 E, og på egga utenfor Lofoten.

Helgen 18.-20. april ble tilbrakt i Melbo, og en gikk så snitt ut mot nord, og tilbake til Andenes. Innerst på bankene fant en mye egg, sannsynligvis av torsk, samt litt sildeyngel, mens det 20 n.mil NW av Andenes ble funnet endel egg som kan være av hyse.

På sydturen undersøkte en først eggakanten fra Andenes til Trønadypet, deretter kystbankene sørover til Stadt. Sildeyngelen forekom nå lengere fra kysten enn på nordturen, men ikke utenfor egg. Noen hyseegg ble tatt på Haltenbanken.

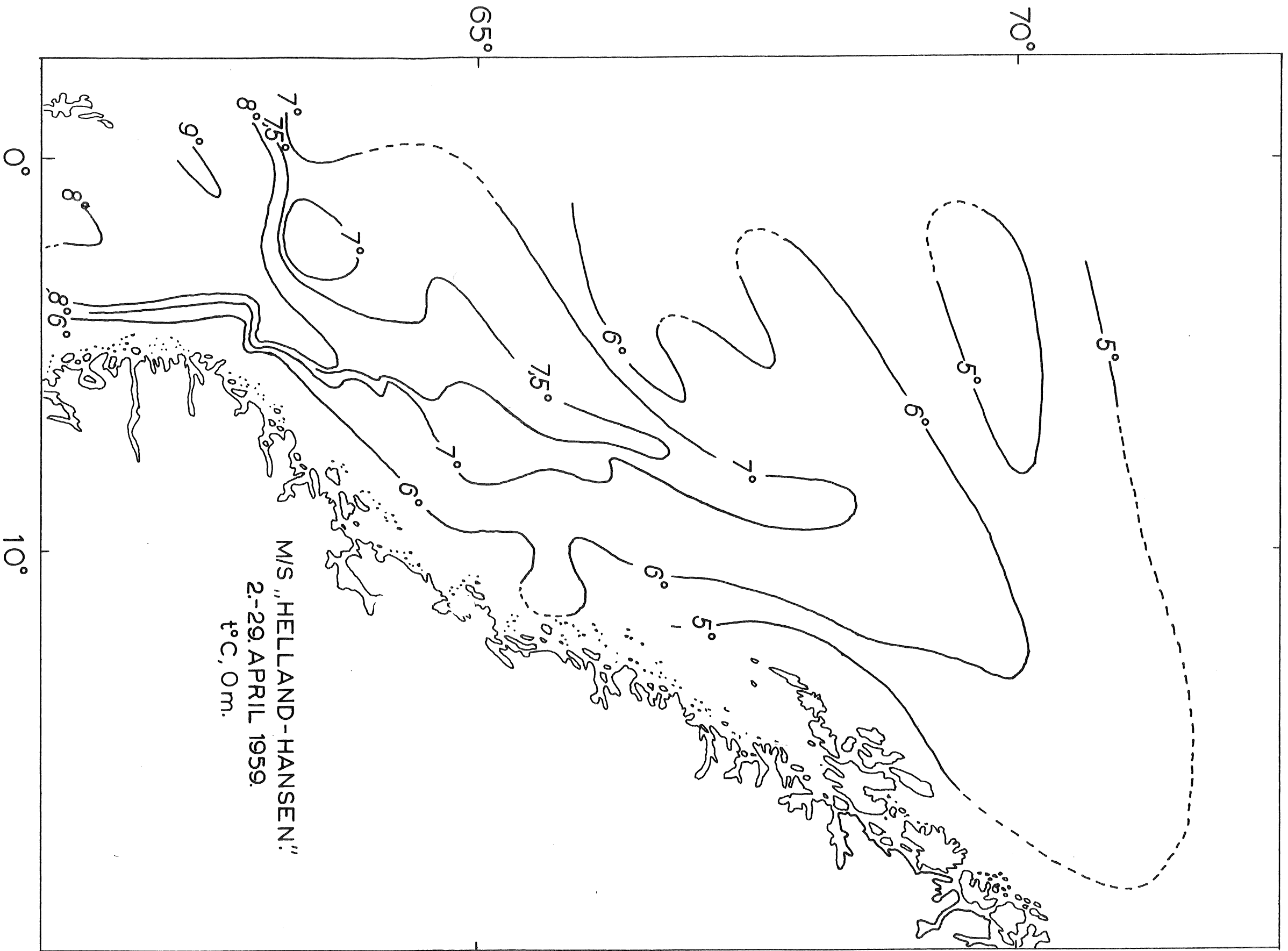
Fra Stadt gikk en langs kysten til Korsfjorden, men det ble ikke funnet nevneverdige mengder av egg eller yngel av fisk.

Toktet ble avsluttet i Bergen 28.april.

M/S "Helland-Hansen" er en god sjöbåt, men slingrer nokså meget. Det lar seg gjøre å hydrografere og ta håvtrekk i opptil stiv kuling. En brukte da bare den midtre hydrografvinsj. Vinsjene har spoleapparater som i alminnelighet fungerer upåklagelig. - I sjögang hendte det av og til at wiren hang seg opp på en utstående tapp på spoleapparatet, hvis en firte ut med for stor fart. Slingrekjølene er nokså store og T-formet, og under håvtrekk hank wiren seg opp flere ganger rundt den bakre enden av dem.

Laboratoriet er kombinert med vannhenterrommet, og når det arbeides med titrering f.eks. av fosfatprøver, er det vanskelig å holde konstant temperatur under stasjonsarbeidet.

Ellers er arbeidsforholdene ganske bra, og det er lite risting av motoren.

M/S „HELLAND-HANSEN“
2.-29. APRIL 1959.
t°C, Om.